

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 26Co/38/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4122205835
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Olekšák
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4122205835.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Olekšáka a členov senátu JUDr. Pavla Pileka a JUDr. Pavla Lukáča, vo veci navrhovateľky - matky maloletého dieťaťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom: C. XXX, XXX XX C., zastúpenej: JUDr. Viktor Mlynek, advokát, so sídlom: Štúrova 43, 949 01 Nitra, IČO: 53 109 538, proti mužovi, ktorého otcovstvo má byť určené: A. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom: D. XXX/XX, XXX XX E. - F., v konaní o návrhu na určenie otcovstva k maloletému dieťaťu: G. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, a návrhu na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, o trovách štátu, o odvolaní navrhovateľky – matky proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 19Pc/14/2022-132 zo dňa 20. decembra 2023 v znení opravného uznesenia č. k. 19Pc/14/2022 – 145 zo dňa 10. apríla 2024, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie Okresného súdu Nitra č. k. 19Pc/14/2022 - 132 zo dňa 20. decembra 2023 v znení opravného uznesenia č. k. 19Pc/14/2022 – 145 zo dňa 10. apríla 2024 potvrdzuje.

odôvodnenie:

- Uznesením č. k. 19Pc/14/2022 - 132 zo dňa 20. decembra 2023 (ďalej aj len „napadnuté uznesenie“) Okresný súd Nitra ako súd prvej inštancie vo výroku I. priznal štátu voči navrhovateľke nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %; vo výroku II. uložil navrhovateľke povinnosť uhradiť na účet Okresného súdu Nitra trovy štátu vo výške 529,84 eura do troch dní od doručenia uznesenia.
- V odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že navrhovateľka sa návrhom doručeným súdu dňa 02.06.2022 domáhala určenia otcovstva a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. V priebehu konania bolo nariadené znalecké dokazovanie, pričom uznesením č. k. 19Pc/14/2022 - 125 zo dňa 23. októbra 2023 bolo znalcomi priznané znalečné vo výške 529,84 eura z rozpočtových prostriedkov súdu, a tým vznikli štátu trovy konania v uvedenej výške. Dňa 20.10.2023 navrhovateľka vzala návrh späť v celom rozsahu, keďže zo znaleckého dokazovania vyplynulo, že muž, ktorého otcovstvo malo byť určené, nie je otcom maloletého dieťaťa navrhovateľky, a preto súd prvej inštancie uznesením č. k. 19Pc/14/2022 – 128 zo dňa 23.10.2023 konanie zastavil. Na základe týchto skutočností mal súd prvej inštancie za to, že navrhovateľka zavinila vznik trov štátu, a preto rozhodol tak ako je uvedené vyššie (odsek 1.).
- Navrhovateľka podala v zákonnej lehote odvolanie voči predmetnému uzneseniu súdu prvej inštancie a žiadala, aby ho odvolací súd zrušil. Navrhovateľka v odvolaní argumentovala nesprávnosťou napadnutého uznesenia z dôvodu, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 365 ods. 1 písm. d) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)]. Podľa názoru navrhovateľky je napadnuté uznesenie nesprávne s poukazom na uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 19Pc/14/2022 – 54 zo dňa 16. novembra 2022, ktorým jej bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu v konaní pred súdom prvej inštancie z dôvodu, že navrhovateľka preukázala jej nepriaznivé majetkové pomery a takéto trvajú doteraz. Iné relevantné skutočnosti neuviedla.

4. Podľa čl. 18 CSP, strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

5. Podľa § 378 ods. 1 CSP, na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Podľa § 379 ods. 1 CSP, odvolací súd je rozsahom odvolania viazaný okrem prípadov, ak

- od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý,
- ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a odvolanie podal len niektorý zo subjektov,
- určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

7. Podľa § 380 ods. 1 CSP, odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

8. Podľa § 383 CSP, odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

9. Podľa § 385 ods. 1 CSP, na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

10. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

11. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

12. Podľa § 49 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“), účastník platí trovy konania, ktoré vznikajú jemu a jeho zástupcovi, ak nejde o trovy konania, ktoré platí štát.

13. Podľa § 49 ods. 2 CMP, súd môže uložiť účastníkovi, u ktorého nie sú podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, aby zložil preddavok na trovy dôkazu, ktorý navrhol alebo ktorý nariadil súd o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme.

14. Podľa § 54 CMP, ak účastník, jeho zástupca alebo ten, kto mal v konaní nejakú povinnosť, zavinil trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, je povinný ich nahradiť.

15. Podľa § 58 ods. 1 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

16. Podľa § 58 ods. 2 CMP, o nároku štátu na náhradu trov konania a o výške náhrady trov konania štátu môže súd rozhodnúť samostatným uznesením aj po vydaní rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

17. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP), bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario, prejednal odvolanie navrhovateľky v súlade s ust. § 378 a nasl. CSP a citiac sa viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania dospel k záveru, že nie je dôvodné.

18. Odvolací súd z obsahu súdneho spisu zistil, že v priebehu konania bolo uznesením č. k. 19Pc/14/2022 – 39 zo dňa 28.10.2022 nariadené znalecké dokazovanie za účelom zistenia otcovstva k maloletému dieťaťu, pričom vo výroku VI. predmetného uznesenia bola navrhovateľke uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania vo výške 500 eur. Podaním zo dňa 08.11.2022 navrhovateľka podala voči VI. výroku tohto uznesenia sťažnosť a domáhala sa zrušenia predmetného výroku a zároveň sa domáhala oslobodenia od súdnych poplatkov s doložením Tlačiva pre dokladovanie pomerov strany konania, ktorá navrhuje, aby jej bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov (ďalej len „tlačivo“). Súd prvej inštancie uznesením č. k. 19Pc/14/2022 – 54 zo dňa 16.11.2022 predmetný výrok zrušil a navrhovateľke priznal oslobodenie od súdnych poplatkov v konaní pred súdom prvej inštancie. Na základe výsledku konania navrhovateľka podaním zo dňa 20.10.2023 zobrala svoj návrh späť. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 19Pc/14/2022 – 125 zo dňa 23.10.2023 priznal znalcovi znalečné vo výške 529,84 eura z rozpočtových prostriedkov súdu, následne uznesením č. k. 19Pc/14/2022 – 128 zo dňa 23.10.2023 konanie zastavil a potom rozhodol napadnutým uznesením tak ako je uvedené vyššie (odsek 1.).

19. Odvolací súd konštatuje, že súd v intenciách ust. § 57 CMP môže rozhodnúť o zaviazaní účastníkov na náhradu trov konania, ktoré vznikli štátu a neboli kryté preddavkom. Medzi trovy konania, ktoré hradí súd ex lege nepatrí odmena priznaná znalcovi za vypracovanie znaleckého posudku (tzv. znalečné), avšak CMP umožňuje vykonať dôkaz aj keď nebol uhradený preddavok, a preto je v týchto situáciách žiaduca aplikácia predmetného ustanovenia v rámci náhrady týchto výdavkov v podobe trov štátu. Navrhovateľka sa svojimi námietkami obmedzila na konštatovanie, že v konaní jej už bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov a z tohto dôvodu je napadnuté uznesenie nesprávne. Odvolací súd konštatuje, že oslobodenie od súdneho poplatku nezbujuje účastníka konania od platenia trov konania v prípade jeho neúspechu [s poukazom na Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“), sp. zn. 6 Obo 181/2007 zo dňa 29. mája 2009]. Práve navrhovateľka zavinila zastavenie konania, vzatím návrhu späť, ako dôsledok výsledku ňou navrhnutého znaleckého dokazovania, t. j.

navrhovateľka zavinila vznik trov štátu. Síce z gramatického výkladu ustanovenia ust. § 49 ods. 2 CMP vyplýva, že súd môže uložiť povinnosť účastníkovi aby zložil preddavok na trovy dôkazu, ktorý navrhol alebo ktorý nariadil súd, o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme v prípade, keď „nie sú splnené podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov“. To znamená, že ak sú splnené podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, súd nemôže účastníkovi uložiť povinnosť zložiť takýto preddavok (§ 49 ods. 2 CMP a contrario). Z takejto interpretácie odvolaciemu súdu nevyplýva, že sa účastník zároveň zbavuje povinnosti nahradiť trovy v prípade neúspechu. Ďalej odvolací súd konštatuje, že pri interpretácii právnej normy je potrebné vychádzať nielen z gramatického výkladu, ale aj z účelu právnej normy, poprípade zo samotného účelu právneho predpisu [viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ÚS SR“) sp. zn. IV. ÚS 92/2012 zo dňa 10. mája 2012 a uznesenie NS SR sp. zn. 5Obdo/13/2023 zo dňa 14. júna 2023]. Z účelu ust. § 57 CMP vyplýva, že v prípade náhrady nákladov, ktoré súd nie je povinný platiť ex lege, sa môže domáhať ich náhrady od účastníka, pričom v súvislosti s ust. § 54 CMP sa môže domáhať ich náhrady od účastníka, ktorý ich zavinil. V tomto prípade je zrejmé, že trovy štátu zavinila navrhovateľka, ktorá iniciovala konanie, s ním súvisiace znalecké dokazovanie a v prípade nepriaznivého výsledku znaleckého dokazovania zobrala svoj návrh späť. Odvolací súd zároveň na podporu svojich argumentov poukazuje na to, že CMP rozdeľuje „platenie“ trov konania a „náhradu“ trov konania. Samotné oslobodenie sa týka ustanovenia zaradeného do platenia trov konania, avšak otázku trov štátu je žiaduce interpretovať v súvislosti s náhradou trov konania a tým pádom sa oslobodenie od súdnych poplatkov nevzťahuje na rozhodovanie o trovách štátu.

20. Záverom odvolací súd obiter dictum konštatuje, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov navrhovateľke, dostatočne neposúdil predmetný návrh, respektíve neskúmal, či pomery navrhovateľky odôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, keďže navrhovateľka doložila len tlačivo, avšak nestačí len určité skutočnosti tvrdiť v rámci tlačiva, ale je nevyhnuté ich preukázať prostredníctvom listinných dôkazov. Takisto navrhovateľka v rámci odvolacieho konania tvrdila, že jej nepriaznivé majetkové pomery pretrvávajú, ale opäť sa jedná len o ničím nepodložené tvrdenie a nadväzujúc na vyššie uvedené argumenty nemá odvolací súd za preukázané, že by navrhovateľka nemala na zaplatenie predmetných trov štátu.

21. Na základe vyššie uvedených skutočností odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

22. Odvolací súd o trovách odvolacieho konania nerozhodoval, keďže štátu v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

23. Súd takto rozhodol v pomere hlasov 3 : 0, a to s poukazom na ust. § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné (§ 357 CSP a contrario).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 - 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť byť zastúpený advokátom neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ak je dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.